

SENATUL ROMÂNIEI

Nr./.....3300/15-07-2025...

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CANCELARIA PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 414-2101; Fax: (+40-21) 312.54.80

Dosar nr.3458A/2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ

NR. 8851 / 15 JUL 2025

Biroul permanent al Senatului

Domnului

MIRCEA ABRUDEAN

PREȘEDINTELE SENATULUI

559, 15 VII 2025

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.126 din data de 11 martie 2025, prin care Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat că Legea pentru completarea Legii nr.223/2015 privind pensiile militare de stat este neconstituțională, în ansamblul său.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
PREȘEDINTE

ELENA-SIMONA TANASESCU

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr.3458A/2024

DECIZIA nr.126
din 11 martie 2025

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru
completarea Legii nr.223/2015 privind pensiile militare de stat**

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciochină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Laura-Iuliana Scântei	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Benke Károly	- prim-magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluținarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru completarea Legii nr.223/2015 privind pensiile militare de stat, obiecție formulată de Avocatul Poporului.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.10471 din 7 noiembrie 2024 și constituie obiectul Dosarului nr.3458A/2024.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, Avocatul Poporului invocă încălcarea art.138 alin.(5) referitoare la imposibilitatea aprobării cheltuielilor bugetare fără stabilirea sursei de finanțare. Se arată că, în considerarea art.138 alin.(5) din Constituție, este necesar ca inițiatorii legii să solicite Guvernului fișa financiară, iar netransmiterea fișei financiare în termenul legal de către Guvern nu poate constitui un impediment în continuarea procedurii

de legiferare. Din examinarea procesului legislativ, se observă că Guvernul a fost pus în imposibilitatea de a-și îndeplini obligația de a întocmi fișa financiară în termenul legal de 45 de zile. Astfel, fișa financiară a fost solicitată în data de 7 octombrie 2024, termenul pentru transmiterea fișei financiare împlinindu-se în data de 20 noiembrie 2024. Cu toate acestea, propunerea legislativă a fost adoptată în data de 5 noiembrie 2024, cu mult înainte ca termenul în care Guvernul putea întocmi fișa financiară să se fi împlinit. În atare situație, se apreciază că îndeplinirea formală de către inițiator a obligației de a solicita fișa financiară, fără a aștepta împlinirea termenului de 45 de zile care să permită Guvernului să întocmească fișa financiară, echivalează cu nerespectarea art.138 alin.(5) din Constituție.

4. Chiar dacă punctul de vedere al Guvernului, transmis în aplicarea art.111 alin.(1) teza a doua din Constituție, nu constituie o fișă financiară în înțelesul art.138 alin.(5) din Legea fundamentală, totuși, se remarcă o estimare a impactului bugetar generat de aplicarea propunerii legislative, care se bazează pe o variantă proprie de calcul realizată de Guvern. Astfel, potrivit estimării realizate de Guvern, impactul lunar generat de actualizarea soldei de grad este estimat la aproximativ 130 milioane lei, iar cel generat de actualizarea soldei de funcție la aproximativ 240 milioane lei, ceea ce duce la un impact bugetar lunar total de aproximativ 370 milioane lei.

5. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, art.138 alin.(5) din Constituție nu se referă la existența în concreto a unor resurse financiare suficiente la momentul adoptării legii, ci la faptul că acea cheltuială să fie previzionată în deplină cunoștință de cauză în bugetul de stat pentru a putea fi acoperită în mod cert în cursul anului bugetar. Or, în cazul de față, în opinia Avocatului Poporului, cheltuiala nu a fost previzionată în bugetul de stat, ceea ce denotă lipsa cooperării loiale între Parlament și Guvern.

6. Referitor la încălcarea principiului legalității și a principiului securității juridice, se susține că reglementarea unui termen nerezonabil, de doar 30 de zile, pentru punerea în aplicare a legii de către casele sectoriale de pensii, cu atât mai mult cu cât determinarea resurselor financiare presupune adoptarea unor acte administrative de suplimentare a bugetelor instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională care implică respectarea unor termene legale, încalcă art.1 alin.(5) din Constituție. Suplimentarea bugetelor instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională presupune identificarea unor resurse bugetare echivalente a 370 milioane de lei lunar. Dacă art.II alin.(2) din redactarea adoptată la Camera Deputaților prevedea că fondurile necesare pentru plată, în anul 2024, a drepturilor de pensie reglementate de legea criticată se suportă din bugetele aprobate instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, art.II alin.(2) din redactarea adoptată la Senat prevede că acestea se suportă din bugetele instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională. Prin urmare, în Senat - Camera decizională, a fost eliminată condiția preexistenței unui buget aprobat.

7. Or, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a sancționat legiuitorul ori de câte ori a reglementat măsuri legislative fără a fi însoțite de un termen rezonabil care să permită autorităților să aplice legea, astfel încât scopul acesteia să fie atins. Așa cum reține Guvernul în punctul său de vedere, ultimele recalculări și actualizări ale pensiilor militare corespunzătoare datelor de 1 ianuarie 2016 și 30 iunie 2017, au durat, fiecare dintre acestea, aproximativ 2 ani, în condițiile în care exista baza de date cu elementele bazei de calcul și a fost suplimentat substanțial numărul de persoane dedicate realizării acestei operațiuni. Se arată că actualizarea pensiilor militare presupune o activitate laborioasă, cu atât mai mult cu cât în plată există beneficiari cu situații juridice

diferite, pentru care baza de calcul a pensiei aflate în plată este diferită (pensii stabilite în temeiul Legii nr.263/2010 privind sistemul public de pensii, abrogată în prezent, care nu au evidențiate în cuantumul pensiei solda de funcție și solda de grad ca elemente distincte și nu se poate determina un cuantum al acestora, având în vedere că pensia s-a stabilit cu luarea în considerare a veniturilor din întreaga perioadă de activitate, pensii stabilite prin actualizarea veniturilor cu indicele prețurilor de consum lunar și care pot avea în baza de calcul luni în care au existat funcții diferite și grade diferite, pensii stabilite prin actualizarea soldelor brute din 6 luni de activitate).

8. Menționează, totodată, faptul că adoptarea unor modificări legislative având ca obiect Legea nr.223/2015 privind pensiile militare de stat, pune în discuție respectarea de către România a principiului ireversibilității reformelor reglementat de art.24 alin.(3) din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, potrivit căruia atingerea în mod satisfăcător a jaloanelor și a țăintelor presupune că măsurile legate de jaloanele și țăintele care anterior au fost atinse în mod satisfăcător nu au fost revocate de statul membru în cauză. Consecința nerespectării acestui principiu este suspendarea plății integrale sau parțiale a contribuției financiare și, după caz, a împrumutului. Suspendarea se revocă numai în cazul în care statul membru în cauză a luat măsurile necesare pentru a asigura atingerea în mod satisfăcător a jaloanelor și a țăintelor prevăzute în decizia de punere în aplicare a Consiliului.

9. Referitor la nerespectarea principiului egalității în drepturi, Avocatul Poporului arată că actualizarea drepturilor de pensie nu se aplică pensionarilor militari care exercită funcția de membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, cât și celor care au calitatea de parlamentar, pe perioada exercitării acestor funcții. Se creează, astfel, un

tratament juridic diferențiat, în cadrul aceleiași categorii, și anume pensionarii militari, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă. Avocatul Poporului apreciază că nu există nicio rațiune pentru crearea unui tratament discriminatoriu între beneficiarii pensiilor militare, cu atât mai mult cu cât, din conținutul proiectului de lege sau al expunerii de motive (aceasta din urmă justifică excluderea ca fiind necesară pentru a evita conflictele de interese și pentru a asigura imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice garantând astfel integritatea și transparența în aplicarea legii) nu pot fi desprinse rațiuni evidente și pertinente care să justifice diferența de tratament instituită între pensionarii beneficiari ai aceluiași tip de pensii. Avocatul Poporului susține că discriminarea instituită prin norma legală exclude total anumite categorii de persoane, beneficiare ale aceluiași drept de pensie militară de stat, de la dreptul de a le fi actualizate pensiile și, prin urmare, de la drepturile și speranța legitimă de care se bucură toți ceilalți aflați în situații similare, cu încălcarea unuia dintre principiile de bază ale sistemului pensiilor militare de stat enunțat la art.2 lit.b) din Legea nr.223/2015, cu modificările și completările ulterioare, și anume a principiului egalității, definit ca fiind acela prin care se asigură tuturor participanților la sistemul de pensii militare de stat un tratament nediscriminatoriu între persoane aflate în aceeași situație juridică, în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.

10. Referitor la pretinsa nerespectare a art.47 alin.(2) din Constituție, Avocatul Poporului arată că dispozițiile legii criticate referitoare la actualizarea cuantumului pensiilor militare aflate în plată prin excepție de la prevederile art.60 din Legea nr.223/2015, care consacră principiul potrivit căruia cuantumul pensiei nu poate depăși venitul, nu urmează concepția generală reținută în mod constant de instanța de contencios constituțional privind cuantumul pensiei,

astfel că, în lipsa stabilirii unui plafon maximal al cuantumului pensiei, aceste pensii pot ajunge să depășească cu mult cuantumul venitului.

11. În sensul criticilor de neconstituționalitate formulate, Avocatul Poporului invocă jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

12. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și exprima punctele de vedere.

13. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

14. Se arată că sunt neîntemeiate susținerile Avocatului Poporului privind imposibilitatea aprobării cheltuielilor bugetare fără stabilirea sursei de finanțare, precum și că Guvernul ar fi fost pus în imposibilitatea de a-și îndeplini obligația de a întocmi fișa financiară în termenul legal de 45 de zile.

15. Contrar celor precizate de către autorul sesizării, din consultarea fișei inițiativei legislative reiese că, prin adresa nr.B447, la data de 16 septembrie 2024, Senatul a transmis Guvernului propunerea legislativă în vederea obținerii punctului de vedere al acestuia, cât și a fișei financiare, fără a primi un răspuns. Totodată, la data de 7 octombrie 2024, Camera Deputaților a transmis, de asemenea, propunerea legislativă Guvernului, în vederea primirii aceluiași documente, fiind primit ulterior doar punctul de vedere al Guvernului asupra propunerii legislative înregistrate ca Pl-x 540/2024. Potrivit art.15 alin.(1) și (3) din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, în cazurile în care se fac propuneri de elaborare a unor proiecte de acte normative/măsuri/politici a căror aplicare atrage micșorarea veniturilor sau majorarea cheltuielilor aprobate prin buget, Guvernul are obligația de a întocmi și de a transmite Camerei Deputaților

sau Senatului, după caz, în termen de 45 de zile de la data primirii solicitării, o fișă financiară, care va respecta condițiile prevăzute de Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010. Referitor la criticile formulate, Președintele Camerei Deputaților învederează că în numeroase rânduri Curtea a precizat prin jurisprudența sa faptul că întocmirea fișei financiare este în sarcina Guvernului și nu reprezintă o obligație pentru membrii Parlamentului. Totodată, netransmiterea fișei financiare în termenul legal de către autoritatea publică - titular al obligației de a întocmi acest document, nu poate constitui un impediment în continuarea procedurii de legiferare. Potrivit art.184 alin.(4) și (5) din Regulamentul Senatului, republicat - Senatul fiind Cameră decizională cu privire la legea criticată -, transmiterea solicitării fișei financiare către Guvern este obligatorie în cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale de stat, autoritățile vizate – respectiv Guvernul – fiind obligate să răspundă în termen de cel mult 10 zile. Potrivit aceluiași dispoziții regulamentare, în situații excepționale în care răspunsul necesită date suplimentare, acestea au obligația de a declara în scris că interesul public nu le permite să răspundă la timp și de a solicita un termen suplimentar, care nu poate depăși 30 de zile. Învederând faptul că legea criticată a fost adoptată în procedură de urgență, în susținerea punctului său de vedere, Președintele Camerei Deputaților invocă Decizia Curții Constituționale nr.767 din 14 decembrie 2016, paragrafele 39-40.

16. Prin urmare, se susține că termenul scurs între momentul transmiterii primei solicitări privind fișa financiară, adresate Guvernului de către Parlament – 16 septembrie 2024 – și data adoptării legii de către Senat, în calitate de Cameră decizională, respectiv 4 noiembrie 2024, depășește atât termenul regulamentar de „cel mult 10 zile”, prevăzut de art.184 alin.(5) din Regulamentul

Senatului, republicat, cât și pe cel de 45 de zile de la data solicitării, stabilit potrivit dispozițiilor art.15 alin.(2) din Legea nr.500/2002.

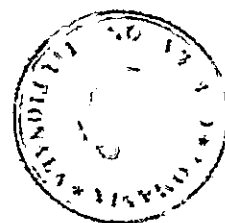
17. Cât privește critica referitoare la lipsa de previzionare în bugetul de stat a cheltuielilor generate de eventuala punere în aplicare a dispozițiilor legii deduse controlului de constituționalitate și care, în opinia autorului, „denotă lipsa cooperării loiale între Parlament și Guvern”, se solicită respingerea acesteia, ca neîntemeiată. Adoptarea de către Parlament a legii criticate în cursul lunii noiembrie, anterior momentului adoptării legii bugetului de stat pe anul 2025, creează premisele intrării acesteia în fondul activ al legislației până la sfârșitul anului în curs, transferând, implicit, momentul aplicării noilor dispoziții legale ce implică cheltuieli bugetare în cadrul exercițiului bugetar următor, fapt ce goleşte de conținut critica formulată.

18. În ceea ce privește pretinsa încălcare a dispozițiilor art.47 alin.(2) din Constituție, formulată prin prisma faptului că aplicarea legii criticate ar conduce la un quantum al pensiei care depășește media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul, se apreciază că nu se poate reține această critică. Se precizează faptul că legea în discuție instituie dreptul beneficiarilor pensiilor militare la actualizarea cuantumului acestora, având în vedere realitatea economico-socială, fără ca intervenția legiuitorului să vizeze modificarea vreunei norme în vigoare și deci, pe cale de consecință, nici a celor referitoare la stabilirea bazei de calcul al pensiilor militare, prevăzute la art.28. Actualizarea cuantumului pensiei militare de stat nu are semnificația unei recalculări, ci, reflectând întocmai voința și dreptul legiuitorului primar de eliminare a inechităților din sistem, se face, potrivit legii, prin raportare la drepturile stabilite prin ultima decizie de pensionare. Se apreciază că, în condițiile în care prevederile art.61 alin.(1) din Constituție stabilesc rolul Parlamentului de organ „reprezentativ suprem al

poporului”, competența de legiferare a acestuia cu privire la un anumit domeniu nu poate fi limitată dacă legea astfel adoptată respectă exigențele Legii fundamentale. Într-o viziune contrară, Parlamentul, deși are calitatea de „autoritate legiuitoare a țării”, nu își poate îndeplini rolul constituțional atribuit de legiuitorul constituant cu caracter exclusiv, aflându-se astfel în imposibilitatea de a interveni în mod concret asupra unor dispoziții normative în vigoare, statuate printr-o normă juridică cu caracter infraconstituțional, care ar deveni în acest mod imuabile, ceea ce este inadmisibil într-o societate în schimbare, care se confruntă cu situații complexe în această perioadă.

19. Criticile referitoare la încălcarea egalității în drepturi sunt, de asemenea, neîntemeiate, întrucât excluderea pensionarilor militari care exercită funcția de membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, cât și celor care au calitatea de parlamentar, pe perioada exercitării acestor funcții de la actualizarea drepturilor de pensie, rezidă în însăși preocuparea legiuitorului primar de a evita conflictele de interese, în scopul asigurării imparțialității în exercitarea funcțiilor publice, al garantării integrității și transparenței în aplicarea legii. Prin raportare la anumite condiționalități expres prevăzute de lege (pe perioada exercitării, de către pensionarul militar, a funcției de membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat sau a altei funcții asimilate acestora, ori a calității de parlamentar), se justifică rațional și obiectiv instituirea de către legiuitor a unui tratament juridic diferit în ceea ce privește aplicarea, în condiții diferite, a măsurii mai sus menționate. În sensul celor de mai sus, sunt invocate considerente de principiu din jurisprudența Curții Constituționale referitoare la principiul egalității în drepturi.

20. Cu privire la criticile aduse dispozițiilor art.II alin.(1) din legea criticată, se arată că acestea sunt simple alegații, neputând fi reținute ca argumente în sprijinul ideii neconstituționalității legii. Astfel, referitor la

termenul de 30 de zile invocat în speță, se susține că necesitatea aplicării cu celeritate a noilor reglementări privind actualizarea pensiilor militare este izvorâtă din însăși rațiunea inițierii demersului legislativ, respectiv din imperativul eliminării cât mai rapide a încheităților existente în practică în ceea ce privește cuantumul pensiilor militare raportat la perioada în care au fost deschise drepturile de pensie respective, „în vederea respectării principiilor egalității și al recunoștinței față de loialitatea, sacrificiile și privațiunile suferite pe perioada carierei” de către beneficiarii pensiilor reglementate de Legea nr.223/2015. În plus, astfel cum rezultă din fișa inițiativei legislative, aceasta a fost dezbătută și adoptată de fiecare din cele două Camere parlamentare în procedură de urgență, din aceleași rațiuni impuse de necesitatea corectării cât mai rapide a discrepanțelor apărute în sistemul de pensii militare între cuantumurile primite de cei pensionați în urmă cu mai mult de 10 ani și cei ale căror drepturi la pensia militară au fost stabilite în ultimii ani. Prin urmare, legea criticată răspunde exigențelor privind claritatea și previzibilitatea la edictarea normelor juridice.

21. Cât privește susținerile referitoare la faptul că legea criticată pune în discuție nerespectarea de către România a principiului ireversibilității reformelor, reglementat de art.24 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, se arată că acestea nu sunt veritabile critici de neconstituționalitate.

22. **Președintele Senatului** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este în principal, inadmisibilă și, în subsidiar, neîntemeiată.

23. Se arată că obiecția a fost formulată în afara termenului de protecție, așadar, în interiorul termenului în care Președintele României avea competența

constituțională de a promulga legea criticată. Prin urmare, din această perspectivă, se consideră că obiecția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

24. Cu privire la pretinsa încălcare a art.138 alin.(5) din Constituție, privind imposibilitatea aprobării cheltuielilor bugetare fără stabilirea sursei de finanțare, se arată, în esență, că pentru a respecta principiul cooperării loiale între Parlament și Guvern și pentru a proteja plenitudinea de competență în materie de legiuitor primar a Parlamentului României, Curtea Constituțională a sancționat în jurisprudența sa doar comportamentul neloial al Parlamentului rezultat din nesolicitarea fișei financiare Guvernului, atunci când solicitarea este obligatorie întrucât se propun inițiative legislative care antrenează cheltuieli bugetare suplimentare. În acest context, consideră că instanța de contencios constituțional ar trebui să respingă ca neîntemeiate argumentele autorului sesizării cu privire la încălcarea art.138 alin.(5) din Constituție, întrucât inițiatorii au solicitat fișa financiară Guvernului înainte de adoptarea legii, iar legea supusă controlului de constituționalitate cuprinde în mod expres sursa de finanțare în mod real aptă să acopere cheltuiala în condițiile legii bugetare, toate celelalte aspecte invocate de autorul sesizării constituindu-se în critici privind oportunitatea măsurilor legislative, aspecte care nu pot forma obiectul controlului de constituționalitate.

25. Cu privire la pretinsa încălcare a art.47 alin.(2) din Constituție, se învederează că Avocatul Poporului amalgamează o serie de argumente pentru a justifica încălcarea acestor norme constituționale. Arată, astfel, că legea criticată nu schimbă elementele fundamentale care constituie dreptul efectiv la pensie militară de stat: vârsta standard de pensionare, vechimea minimă necesară sau baza de calcul. Menționează că ceea ce se reglementează prin legea criticată este o procedură de actualizare a pensiilor militare de stat aflate în plată, prin raportare la majorarea soldei de grad/salariului gradului profesional și/sau solda

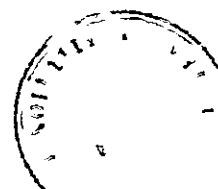
de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, potrivit gradului militar/profesional avut la data trecerii în rezervă/încetării raporturilor de serviciu și a mediei soldelor de funcție/salariilor de funcție și a drepturilor bănești, care fac parte din baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat, conform legii și valorificate în ultima decizie de pensie. Această actualizare a pensiilor militare de stat (pensie de serviciu prin excelență) nu contravine însă principiului conform căruia „cuantumul pensiei nu poate depăși venitul în mod obligatoriu asigurat în cadrul asigurărilor sociale de stat” (a se vedea Decizia nr.1234 din 6 octombrie 2009). Chiar dacă prin actualizarea reglementată de legiuitor se ajunge la un cuantum net al pensiei în plată mai mare decât venitul obținut la momentul stabilirii pensiei, prin raportare la modul de calcul al pensiei, acest cuantum nu va putea depăși venitul aflat în plată la momentul actualizării pensiei, potrivit gradului militar/profesional avut la data trecerii în rezervă/încetării raporturilor de serviciu și a mediei soldelor de funcție/salariilor de funcție și a drepturilor bănești. Ca atare, se consideră că legea criticată nu încalcă art.47 din Constituție.

26. Cu privire la susținerile privind pretinsa încălcare a principiului egalității în drepturi, din perspectiva instituirii unei discriminări rezultate din faptul că legiuitorul a exceptat de la aceeași măsură legislativă criticată pensionarii militari care exercită funcția de membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, cât și pe cei care au calitatea de parlamentar, exclusiv pe o perioadă determinată, anume pe perioada exercitării acestor funcții, se apreciază că acestea sunt neîntemeiate.

27. Aplicând jurisprudența Curții Constituționale la conținutul normativ al dispoziției criticate, rezultă două aspecte esențiale. În primul rând, deosebirea de tratament juridic este fundamentată pe un criteriu obiectiv și

rațional. Astfel, criteriul utilizat de legiuitor pentru a institui o diferență de tratament este obiectiv pentru că vizează în mod clar și precis doar funcțiile de demnitate publică din sfera autorității executive și a celei legislative, funcții eminamente politice, dobândite prin numire sau prin alegere, prin care se exercită autoritatea de stat. De asemenea, criteriul utilizat este și rațional întrucât se justifică prin protejarea integrității statutului cadrelor militare, în sensul în care foștii militari care exercită o funcție politică de demnitate publică la nivel guvernamental și parlamentar nu ar trebui să beneficieze pe durata exercitării mandatului de demnitate publică de actualizarea pensiilor militare, pensii obținute ca urmare a unui statut restrictiv care interzicea pentru militarii activi orice implicare în activități politice. Mai mult, indemnizațiile pentru funcțiile de demnitate publică la nivelul autorităților publice centrale sunt plătite tot din fonduri publice, ceea ce justifică în mod rezonabil interdicția de actualizare a pensiilor foștilor militari cât timp ocupă și funcții de demnitate publică la nivel de Parlament și de Guvern. În al doilea rând, măsura este proporțională cu scopul urmărit și temporară, doar pe durata exercitării funcției de demnitate publică prevăzută de lege. Președintele Senatului precizează că ceea ce se interzice pe perioada exercitării unei funcții de demnitate publică de către un fost militar nu este însuși dreptul la pensie, ci doar o componentă a dreptului de pensie, anume actualizarea cuantumului pensiei în funcție de soldele de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție aflate în plată pentru militarii activi.

28. Cu privire la pretinsa încălcare a principiului legalității și a principiului securității juridice, se apreciază că argumentele Avocatului Poporului vizează exclusiv aspecte de oportunitate și de aplicare a prevederilor legii. Arată, în esență, că simplele critici privind dificultatea implementării unor dispoziții legale sau aspectele care vizează oportunitatea adoptării unor măsuri

legislative de către legiuitorul primar nu reflectă principiul securității raporturilor juridice, ca element al principiului legalității. Învederează, de asemenea, că autorul sesizării nu a formulat niciun argument din care să rezulte că normele criticate însele sunt lipsite de precizie, claritate și predictibilitate, de natură să afecteze principiul legalității în componenta sa privind securitatea raporturilor juridice. Menționează, totodată, că Avocatul Poporului invocă un pseudoprincipiu de rang constituțional, rezultat dintr-o interpretare restrictivă a Regulamentului (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență. Or, aprecierea cu privire la respectarea sau nu a jaloanelor asumate prin PNRR nu este un aspect de constituționalitate intrinsecă a legii și nu este o chestiune care să vizeze competența Curții Constituționale, cu atât mai mult cu cât nu i s-a cerut, de fapt, prin sesizare să verifice compatibilitatea normei de drept european invocată de Avocatul Poporului cu dispozițiile legii supusă controlului de constituționalitate. Prin urmare, argumentele formulate de autorul sesizării cu privire la pretinsa încălcare a principiului securității juridice și a principiului legalității sunt neîntemeiate.

29. **Guvernul** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

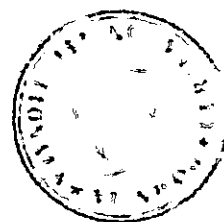
30. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor art.138 alin.(5) din Constituție, privind imposibilitatea aprobării cheltuielilor bugetare fără stabilirea sursei de finanțare, precum și îndeplinirea formală de către inițiator a obligației de a solicita fișa financiară, fără a aștepta împlinirea termenului de 45 de zile care să permită întocmirea fișei financiare, se arată că Parlamentul a manifestat diligențele impuse de derularea procedurii legislative, solicitând Guvernului fișa financiară, propunerea legislativă fiind adoptată după trecerea unui termen rezonabil de la această dată. De asemenea, Guvernul apreciază ca

fiind neîntemeiată și susținerile Avocatului Poporului referitoare la îndeplinirea formală de către inițiator a obligației de a solicita fișa financiară, fără a aștepta împlinirea termenului de 45 de zile care să permită Guvernului să întocmească fișa financiară, în acest sens relevantă fiind jurisprudența Curții Constituționale în această materie (a se vedea Decizia nr.131 din 14 martie 2024, Decizia nr.515 din 17 noiembrie 2024, Decizia nr.58 din 12 februarie 2020, Decizia nr.903 din 16 decembrie 2020, și Decizia nr.1056 din 14 noiembrie 2007).

31. Cu privire la critica formulată referitoare la nerespectarea art.47 alin.(2) din Constituție, se arată că recalcularea pensiilor este o măsură care urmărește înlăturarea, în timp, a discrepanțelor inerente existente între cei pensionați sub imperiul legii anterioare și cei pensionați după intrarea în vigoare a noii reglementări. Or, o asemenea operațiune tehnică nu este de natură să contravină textului constituțional antereferit, fiind, în același timp și conformă cu jurisprudența Curții Constituționale.

32. Referitor la critica formulată din perspectiva încălcării principiului egalității în drepturi, se consideră că legea criticată este în consonanță cu acest principiu constituțional.

33. În ceea ce privește critica potrivit căreia legea criticată aduce atingere principiului legalității și a principiului securității raporturilor juridice, se arată că, din analiza normelor criticate, rezultă un termen rezonabil pentru punerea în aplicare a legii de către casele sectoriale de pensii, în acord cu prevederile art.55 alin.(2) din Legea nr.24/2000, potrivit căreia în cazul în care, pentru punerea în aplicare a unui act normativ sunt prevăzute norme de aplicare, în cuprinsul acestuia se va stabili termenul de elaborare a acestora și data intrării lor în vigoare, care să nu depășească, de regulă, 30 de zile de la data intrării în vigoare a actului normativ.

34. În fine, referitor la invocarea pretensei încălcări a art.24 alin.(3) din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, Guvernul o apreciază ca fiind neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența Curții Constituționale (a se vedea, spre exemplu Decizia nr.683 din 27 iunie 2012, Decizia nr.64 din 24 februarie 2015, Decizia nr.104 din 6 martie 2018, sau Decizia nr.390 din 8 iunie 2021). Prin prisma jurisprudenței invocate, susține că art.148 din Constituție nu atribuie prioritate de aplicare față de Constituție Planului Național de Redresare și Reziliență transmis Comisiei Europene aprobat pe 29 octombrie 2021 prin Decizia Consiliului UE și intrat în vigoare la data de 3 noiembrie 2021.

35. La dosarul cauzei, persoane fizice și juridice au depus, în calitate de *amicus curiae*, înscrisuri prin care, în esență, solicită respingerea obiecției de neconstituționalitate.

36. La termenul de judecată fixat pentru data de 17 decembrie 2024, Curtea a dispus, succesiv, amânarea dezbaterilor asupra cauzei pentru data 18 februarie 2025, 25 februarie 2025 și 11 martie 2025, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere al președintelui Camerei Deputaților, al președintelui Senatului și al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

37. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum rezultă din actul de sesizare, îl constituie Legea pentru completarea Legii nr.223/2015 privind pensiile militare de stat. Analizând criticile de neconstituționalitate,

Curtea reține că, în realitate, acestea vizează art.I [cu referire la art.59¹ și art.59²], precum și legea în ansamblul său, care are următorul cuprins:

„Art.I - „După articolul 59 din Legea nr.223/2015 privind pensiile militare de stat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.556 din 27 iulie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se introduc trei noi articole, art.59¹-59³, cu următorul cuprins:

„Art.59¹ - Cuantumul pensiilor militare de stat aflate în plată se actualizează ori de câte ori se majorează solda de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, în procentajele stabilite la art.29 și 30 și art.108 și în funcție de vechimea valorificată prin ultima decizie de stabilire a pensiei militare, inclusiv prin excepție de la prevederile art.60, potrivit gradului militar/profesional avut la data trecerii în rezervă/incetării raporturilor de serviciu și a mediei soldelor de funcție/salariilor de funcție și a drepturilor bănești, care fac parte din baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat, conform legii și valorificate în ultima decizie de pensie.

Art.59² - În cazul în care, în urma actualizării, rezultă o pensie mai mică decât cea aflată în plată, atunci se va menține suma în plată.

Art.59³ - Prevederile art.59¹ nu se aplică pensionarilor militari care exercită funcția de membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, cât și celor care au calitatea de parlamentar, pe perioada exercitării acestor funcții.

Art.II - (1) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, casele de pensii sectoriale actualizează din oficiu toate pensiile militare aflate în plată, cu majorările soldei de grad/salariul gradului profesional și/sau

soldei de funcție/salariul de funcție care au avut loc în perioada 2015-2024, în conformitate cu dispozițiile prevăzute la art.1 din prezenta lege.

(2) Fondurile necesare pentru plata în anul 2024 a drepturilor prevăzute la art.1 din prezenta lege, se suportă din bugetele instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională.”

38. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(5) privind principiul legalității și securității juridice, ale art.16 alin.(1) privind principiul egalității în drepturi, ale art.47 alin.(2) privind dreptul la pensie al cetățenilor, precum și ale art.138 alin.(5) privind imposibilitatea aprobării cheltuielilor bugetare fără stabilirea sursei de finanțare.

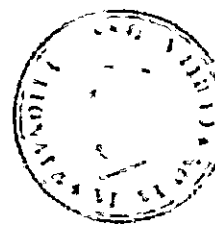
(1.) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

39. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate ale obiecției de neconstituționalitate, prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și de art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992, atât sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează a fi cercetate în ordine, constatarea neîndeplinirii uneia având efecte dirimante, și făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea, în acest sens, Deciziile nr.66 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.213 din 9 martie 2018, paragraful 38, și nr.334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.455 din 31 mai 2018, paragraful 27).

40. Curtea urmează să constate că obiecția de neconstituționalitate îndeplinește condiția de admisibilitate prevăzută de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de Avocatul Poporului.

41. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de contencios constituțional, potrivit art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de 2 zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art.77 alin.(1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament, iar, potrivit art.77 alin.(3) din Constituție, în termen de cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare.

42. Din coroborarea informațiilor cuprinse în fișele legislative publicate pe paginile celor două Camere ale Parlamentului, rezultă că legea criticată a fost adoptată de Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, în procedură de urgență, în data de 20 octombrie 2024, după care a fost trimisă Senatului, care a adoptat-o, în calitate de Cameră decizională, în procedură de urgență, la data de 4 noiembrie 2024. La 5 noiembrie 2024, legea a fost depusă la Secretarul general al Senatului și, respectiv, al Camerei Deputaților, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale. Sesizarea a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 7 noiembrie 2024, așa încât Curtea urmează să constate că obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în afara termenului de 2 zile prevăzut de art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, fără ca legea să fi fost între timp promulgată. Această împrejurare se încadrează în cea de-a doua ipoteză din paragraful 70 al Deciziei nr.67 din 21 februarie

2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018, astfel că, întrucât termenul de protecție nu este unul de decădere, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate este admisibilă.

43. Sub aspectul obiectului sesizării, Curtea urmează să constate că aceasta vizează o lege care nu a fost încă promulgată, astfel că poate forma obiectul controlului de constituționalitate prevăzut de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție.

44. În consecință, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

(2.1.) Analiza constituționalității legii, în ansamblul său, în raport cu art.138 alin.(5) din Constituție

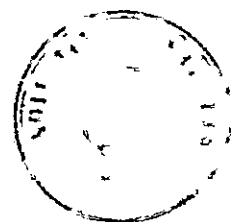
45. Principala critică se referă la faptul că, deși solicitată fișa financiară, adoptarea legii a fost realizată în interiorul termenului în care Guvernul putea să comunice această fișă. În acest sens, se menționează că fișa financiară a fost solicitată la data de 7 octombrie 2024, iar legea a fost adoptată, de Camera decizională, la data de 4 noiembrie 2024. Or, fișa financiară putea fi comunicată până pe data de 20 noiembrie 2024.

46. Curtea observă că procesul legislativ cu privire la legea analizată a debutat cu depunerea propunerii legislative la Senat, aceasta fiind înregistrată la Biroul permanent al Senatului cu nr.447 din 11 septembrie 2024. În ședința Biroului permanent al Senatului din 16 septembrie 2024 au fost solicitate (a) punctul de vedere al Guvernului și informarea Guvernului asupra implicațiilor bugetare și (b) fișa financiară. La aceste solicitări nu a fost comunicat niciun răspuns din partea Guvernului.

47. La data de 1 octombrie 2024, plenul Senatului a aprobat trimiterea propunerii legislative la Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată, urmare a primirii avizului Comisiei pentru constituționalitate nr.3193 din 30 septembrie 2024. La 7 octombrie 2024, Camera Deputaților a transmis aceeași propunere legislativă Guvernului, solicitând punctul de vedere al acestuia (până la 30 octombrie 2024) și fișa financiară (până la 20 noiembrie 2024). La aceste solicitări, Guvernul a transmis punctul său de vedere, care a fost înregistrat la Secretariatul general al Camerei Deputaților la data de 25 octombrie 2024, însă a omis să transmită și fișa financiară. La data de 29 octombrie 2024, propunerea legislativă a fost adoptată de Camera Deputaților, iar la 4 noiembrie 2024 de către Senat.

48. Curtea observă că, în punctul său de vedere, Guvernul indică impactul bugetar al măsurilor preconizate în cuprinsul propunerii legislative supuse dezbaterii, respectiv (exprimate lunar): actualizarea soldei de grad – 130 milioane lei, actualizarea soldei de funcție – 240 milioane lei, ceea ce înseamnă un impact bugetar total de 370 milioane lei/lună. Curtea reține cu privire la impactul bugetar estimat că propunerea legislativă a fost adoptată de cele două Camere într-o redactare diferită față de forma inițiatorului care a fost avută în vedere la elaborarea punctului de vedere al Guvernului, în sensul că actualizarea nu mai privește toate pensiile militare, ci numai pe cele aflate în plată la data intrării în vigoare a legii analizate.

49. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că fișa financiară nu trebuie confundată cu punctul de vedere emis de Guvern, cele două documente generate de Guvern având un regim juridic diferit și, implicit, finalități diferite. Prin urmare, atunci când o propunere legislativă are implicații bugetare, Guvernul trebuie să prezinte ambele documente menționate, așadar atât punctul de vedere, cât și fișa financiară (Decizia nr.767 din 14 decembrie 2016, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.131 din 21 februarie 2017, paragraful 60).

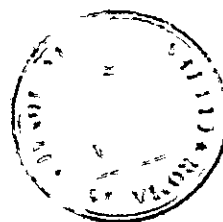
50. Pentru a respecta procedura constituțională de adoptare a unui act normativ care implică o cheltuială bugetară, respectiv art.138 alin.(5) din Constituție, este suficient să se facă dovada că Guvernul a fost solicitat să transmită fișa financiară. Netransmiterea fișei financiare în termenul legal de către autoritatea publică căreia îi incumbă obligația de a întocmi acest document nu poate constitui un impediment în continuarea procedurii de legiferare (Decizia nr.58 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr.205 din 13 martie 2020, paragraful 55). Lipsa răspunsului Guvernului la această solicitare nu este de natură să susțină neconstituționalitatea actului adoptat (Decizia nr.875 din 9 decembrie 2020, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr.87 din 27 ianuarie 2021, paragraful 42). A ridica această competență a Guvernului la nivel de regulă constituțională implicit admisă de art.138 alin.(5) din Constituție ar echivala cu o condiție potestativă pură în sensul că orice lege ce are implicații bugetare ar putea fi adoptată numai dacă Guvernul a întocmit și a transmis Parlamentului fișa financiară. Or, dacă Guvernul nu susține inițiativa legislativă/nu este de acord cu ea și, prin urmare, nu transmite fișa financiară, nu poate bloca procesul legislativ printr-o atitudine omisivă (Decizia nr.767 din 14 decembrie 2016, precitată, paragraful 59).

51. În cauza de față, Curtea constată că Senatul a solicitat Guvernului fișa financiară la data de 16 septembrie 2024. Având în vedere că, potrivit art.15 alin.(2) din Legea nr.500/2002, în cazul propunerilor legislative, Guvernul va transmite Camerei Deputaților sau Senatului, după caz, fișa financiară în termen de 45 de zile de la data primirii solicitării, ultima zi în care mai putea fi primită această fișă a fost 30 octombrie 2024. Propunerea legislativă a fost, însă,

adoptată de Camera Deputaților, Cameră de reflecție, în interiorul acestui termen (29 octombrie); totuși, Senatul, Cameră decizională, a adoptat-o pe 4 noiembrie 2024, iar Guvernul nici în aceste condiții nu a transmis fișa financiară. Ca atare, se poate constata că fișa financiară a fost solicitată, iar adoptarea propunerii legislative a fost realizată de către prima Cameră în interiorul termenului de comunicare a fișei, în timp ce cea de-a doua Cameră sesizată a adoptat-o după expirarea termenului în care Guvernul ar fi trebuit să comunice fișa financiară.

52. Termenul de 45 de zile nu are, în sine, o natură constituțională, însă, solicitarea fișei financiare [care este, în jurisprudența Curții Constituționale, o expresie a art.138 alin.(5) din Constituție] presupune și impune o finalitate eficientă de realizare a cererii astfel formulate, respectiv însăși întocmirea și depunerea fișei financiare; or, una dintre garanțiile *sine qua non* care asigură eficiența cererii depuse este chiar existența unui termen în care să poată fi depusă fișa de către destinatarul ei, termen în care Parlamentul trebuie să se abțină de la luarea unei decizii. Prin urmare, atât timp cât solicitarea fișei are o relevanță constituțională din perspectiva art.138 alin.(5) din Constituție, înseamnă că și garanțiile de procedură asociate acesteia trebuie respectate pentru a permite realizarea finalității sale.

53. În cauză, pe de o parte, nu se poate susține că prima solicitare a fișei financiare de către Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, nu ar fi valabilă pe motiv că, ulterior, Senatul a aprobat trimiterea propunerii legislative la Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată. Este adevărat că, după trimiterea propunerii legislative la Camera Deputaților, aceasta din urmă a solicitat la rândul ei fișa financiară, însă niciuna dintre Camere nu a respectat termenul în care aceasta putea fi trimisă și luată în dezbateri. Fiecare dintre cele două Camere a adoptat propunerea legislativă în interiorul termenului în care Guvernul era în drept să comunice fișa financiară solicitată pentru a doua oară.

Însă, în condițiile în care deja a fost solicitată fișa financiară, cea de-a doua solicitare nu poate produce consecințe juridice de natură a anula efectele care decurg din prima solicitare formulată. Prin urmare, prima solicitare a fișei financiare este validă și produce efecte juridice.

54. Pe de altă parte, chiar dacă una dintre Camere (cea de reflecție) nu a respectat termenul de 45 de zile în care Guvernul putea comunica fișa financiară în urma primei solicitări formulate (de Senat), cealaltă Cameră, cea decizională, a acoperit această neregularitate, întrucât a adoptat propunerea legislativă după 50 de zile de la formularea solicitării fișei financiare.

55. În consecință, Curtea dă eficiență juridică primei solicitări a fișei financiare, solicitare validă din toate punctele de vedere. Totodată, chiar dacă numai cea de-a doua Cameră (cea decizională) a așteptat împlinirea termenului de comunicare a fișei financiare, Curtea constată că exigențele procedurale implicite ale art.138 alin.(5) din Constituție au fost respectate în procesul de legiferare.

(2.2.) Analiza constituționalității art.I [cu referire la art.59¹] din lege în raport cu art.47 alin.(2) din Constituție

56. Principala critică formulată privește faptul că pensiile vizate prin legea criticată vor avea un quantum mai ridicat decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei.

57. Cu privire la acest aspect, Curtea observă că, în jurisprudența sa, a statuat că o asemenea opțiune legislativă, potrivit căreia pensia militară de stat stabilită și actualizată, potrivit legii, nu poate fi mai mare decât baza de calcul avută în vedere la stabilirea/actualizarea pensiei, este constituțională (Decizia Curții Constituționale nr.1234 din 6 octombrie 2009, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr.836 din 4 decembrie 2009). Din punct de vedere

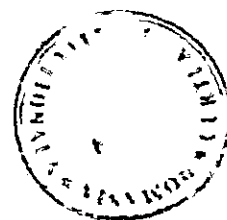
al echităţii sociale, un asemenea principiu este justificat, totuşi, o adaptare normativă a acestuia raportat la condiţiile concrete existente nu poate conduce la încălcarea dreptului la pensie, măsura criticată fiind una favorizantă în raport cu acest drept. Prin urmare, textul de referinţă invocat, care protejează dreptul la pensie, nu poate susţine neconstituţionalitatea legii criticate din moment ce însăşi legea criticată acordă condiţii favorabile de actualizare a pensiilor unor persoane din sistemul pensiilor militare de stat.

58. Nu în ultimul rând, Curtea reţine că actualizarea unei pensii stabilite anterior poate determina un quantum al pensiei mai mare decât solda/salariul avut în vedere la data stabilirii pensiei, ca atare actualizarea se raportează întotdeauna la un quantum al salariilor/soldelor prezente, aflate în plată la momentul actualizării (în aceleaşi condiţii de vechime, grad, funcţie). Prin urmare, sensul derogării de la art.60 din Legea nr.223/2015 se referă la solda/salariul avut în vedere la data stabilirii pensiei, şi nu la solda/salariul de la data actualizării. Altfel, nu ar mai putea avea loc însăşi procesul de actualizare, existând o limitare permanentă în raport cu quantumul soldei/salariului de la data ieşirii la pensie, ceea ce reprezintă o contradicţie în termeni, care exclude, practic, ideea de actualizare. Prin urmare, art.I [cu referire la art.59¹⁻³] din lege nu încalcă art.47 alin.(2) din Constituţie.

(2.3.) Analiza constituţionalităţii art.I [cu referire la art.59¹⁻³] şi art.II din lege în raport cu art.16 alin.(1) din Constituţie

59. Se apreciază că exceptarea de la măsura actualizării pensiilor militare a persoanelor care deţin anumite demnităţi publice, pe perioada deţinerii acestor funcţii, este discriminatorie.

60. Curtea reţine că, potrivit jurisprudenţei sale constante, principiul egalităţii în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situaţii care, în funcţie de scopul urmărit, nu sunt diferite. Situaţiile în care se află anumite

categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional. Așadar, nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea privilegiului sau a discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea principiului. Discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept, iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului. În schimb, privilegiul se definește ca un avantaj sau favoare nejustificată acordată unei persoane/categorii de persoane; în acest caz, neconstituționalitatea privilegiului nu echivalează cu acordarea beneficiului acestuia tuturor persoanelor/categoriilor de persoane, ci cu eliminarea sa, respectiv cu eliminarea privilegiului nejustificat acordat [Decizia nr.755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.101 din 9 februarie 2015, paragraful 23].

61. Or, actualizarea unei pensii nu are nicio conexiune rațională și logică cu funcția, profesia, meseria sau ocupația pe care persoana respectivă o exercită ulterior ieșirii la pensie. Actualizarea este o operațiune tehnică ce vizează menținerea cuantumului pensiei militare obținute la un nivel corelat cu solda sau cu alți indici pe care legiuitorul decide să îi utilizeze în sistemul de pensii militare. Ea nu are nicio contingență cu activitatea ulterioară pe care respectiva persoană o desfășoară. A condiționa actualizarea de deținerea sau nedeținerea anumitor funcții ulterior pensionării reprezintă o încălcare a principiului egalității, în componenta sa de discriminare, întrucât se valorifică un criteriu aleatoriu și străin raportului de serviciu care a condus la obținerea pensiei militare de stat. În consecință, art.I [cu referire la art.59³] din lege încalcă art.16 alin.(1) din Constituție.

62. În continuare, Curtea reține o altă încălcare a art.16 alin.(1) din Constituție dintr-o altă perspectivă, necriticată de autorul obiecției de neconstituționalitate, dar care poate fi reținută. Jurisprudența Curții Constituționale stabilește că odată constatată neconstituționalitatea unei prevederi legale, instanța constituțională are competența de a se raporta și la un alt text de referință aflat în legătură directă cu problema de drept constituțional analizată (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr.447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.674 din 1 noiembrie 2013, sau Decizia nr.221 din 2 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.594 din 7 iulie 2020, paragraful 56). În prezenta cauză, nu este vorba de un text de referință diferit, este același text [art.16 alin.(1)], dar cu o altă perspectivă de neconstituționalitate asupra textului analizat, complementară criticii.

63. Textul reglementează actualizarea pensiei miliare aflate în plată ori de cât ori se majorează solda/salariul personalului aflat în funcție. Prin urmare, pensiile militare care vor fi obținute după intrarea în vigoare a acestei legi vor fi indexate cu rata medie anuală a inflației, ceea ce generează o discrepanță între modul de actualizare a pensiei militare în funcție de data ieșirii la pensie, în sensul că cei deja pensionați vor beneficia de o permanentă racordare la soldele/salariile celor în funcție, iar cei ce se vor pensiona nu vor beneficia de acest sistem. Or, legiuitorul trebuie să asigure unitatea sistemului de pensii militare și nu să creeze vulnerabilități din perspectiva egalității în drepturi în cadrul sistemului. În loc să îmbine indexarea cu actualizarea pensiei, legea creează două regimuri juridice distincte de echilibrare a pensiilor militare în raport cu fluctuațiile monetare, pe unele supunându-le indexării, iar pe altele actualizării. Nu este vorba doar de o diferență semantică între cei doi termeni, ci de regimuri juridice asociate acestora, care conduc la valorificarea în condiții

mai favorabile sau mai puțin favorabile a însuși dreptului la pensie, fără a exista o justificare obiectivă și rațională în acest sens. Evident, mecanismul de echilibrare mai puțin favorabil va determina o discriminare a persoanelor beneficiare ale acestuia cu consecința încălcării egalității în drepturi. Ca atare, art.I [cu referire la art.59¹] din lege încalcă art.16 alin.(1) din Constituție.

64. Prin urmare, având în vedere cele expuse, Curtea constată că art.16 alin.(1) din Constituție este nesocotit dintr-o dublă perspectivă: (a) prin exceptarea de la măsura actualizării a pensiilor militare a căror beneficiari exercită numite funcții publice - art.I [cu referire la art.59³] din lege; (b) prin reglementarea a două sisteme de echilibrare a pensiilor militare, cu regimuri juridice diferite, în funcție de data intrării în vigoare a legii criticate - art.I [cu referire la art.59¹] din lege.

65. Ținând seama de legătura intrinsecă și indisolubilă a dispozițiilor art.I [cu referire la art.59²] și ale art.II din lege cu textele constatate ca fiind neconstituționale, Curtea constată și neconstituționalitatea acestora.

66. Având în vedere că întregul conținut normativ al legii analizate este neconstituțional, Curtea constată că legea, în ansamblul său, este neconstituțională în raport cu art.16 alin.(1) din Constituție.

(2.4.) Analiza constituționalității art.II în raport cu art.1 alin.(5) din Constituție

67. Se susține că reglementarea unui termen extrem de scurt pentru punerea în aplicare a legii de către casele sectoriale de pensii contravine principiului legalității și principiului securității juridice. În acest context, se arată că se afectează și principiul ireversibilității reformelor reglementat de art.24 alin.(3) din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, potrivit căruia „*Comisia evaluează, cu titlu preliminar, fără întârzieri*

nejustificate, în termen de cel mult două luni de la primirea cererii, dacă au fost atinse în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului menționată la articolul 20 alineatul (1). Atingerea în mod satisfăcător a jaloanelor și a țintelor presupune că măsurile legate de jaloanele și țintele care anterior au fost atinse în mod satisfăcător nu au fost revocate de statul membru în cauză. În scopul evaluării, se iau în considerare și acordurile de tip operațional menționate la articolul 20 alineatul (6). Comisia poate beneficia de asistență furnizată de experți".

68. Cu privire la aceste aspecte, Curtea constată că, într-adevăr, termenul de implementare este unul scurt, ceea ce indică importanța pe care legea o acordă măsurii actualizării pensiilor militare. Acest termen este unul de recomandare, astfel că, chiar dacă nu au fost emise toate deciziile de actualizare în cadrul acestuia, procesul poate continua și după împlinirea lui. Mai mult, sumele de bani rezultate în urma acestui proces se vor plăti, începând cu data intrării în vigoare a legii, titularilor respectivelor decizii de actualizare, indiferent de data emiterii acestora. În consecință, art.II, din această perspectivă, nu încalcă art.1 alin.(3) și (5) din Constituție.

69. În fine, invocarea Regulamentului (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență nu are nicio importanță în cauză, având în vedere că acest regulament nu are relevanță constituțională și nu poate constitui normă de referință în exercitarea controlului de constituționalitate.

70. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate și constată că Legea pentru completarea Legii nr.223/2015 privind pensiile militare de stat este neconstituțională, în ansamblul său..

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 11 martie 2025.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE**

Marian ENACHE

PRIM-MAGISTRAT-ASISTENT,

Benke Károly